

ERDELYI MAGYARÁG

Felelős szerkesztő:
Lágoni Dezső

független politikai napilap, megjelenik minden nap. Szerkesztő-
ségi órák: este 6-tól 10-ig. Szerkesztőség és k. adóhivatal: Oradea
(Nagyvárad), Piața Mihai Viteazul (Nagypiac), 4. Telefon: 380.

Ara 1 lej

III. évfolyan 64. sz.

Szerda

1934. Március 7.

1

Miért épít 4800 új repülőgépet az Amerikai Egyesült Államok

Lehet-e háború a Távo!-Keleten?

Az orosz-amerikai megneemtámadási szerződés meggyöngyöztette Japán helyzetét. --
Mindenki fél a háborútól. -- Tokió a japán dömpinggel magára haragította Európát. --
Egy orosz-amerikai háború esetén az angolok és franciák sem maradhatnak tétlenül.

Világszerte hatalmas felzúdulást keltett a washingtoni szenátus legújabb határozata, melynek értelmében az Egyesült Államok 4800 új repülőgép sürgős építésére adott engedélyt. A repülőgépek nagy száma és az a tény, hogy a szenátus sürgősnek minősítette az építkezést, a távoli keleti események komolyságát látszik bizonyítani. A béke minden igaz barátja aggodalommal várhatja a kirombanás előtt álló fordulatot. Az amerikai szenátus határozata sürgősnek találja 4800 új harci repülőgép építését, akkor az azt jelenti, hogy az USA veszélytől tart és még azt is jelenti, hogy Távo!-Keleten valami nagyon komoly dolog készül.

Tisztázódtak az erőviszonyok

Ezelőtt hat hónapja, amikor az USA még nem írta alá történelmi jelentőségű megneemtámadási szerződését a Szovjet Unióval, a távoli-keleti helyzet teljesen zűrzavaros volt. Az Egyesült Államok, Japán és a Szovjet megneemtámadási kompakt viszonyban álltak egymással és nem lehetett tudni, hogy egy japán-orosz, vagy japán-amerikai háború esetén mit csinál a harmadik fél és mit csinál a szamizsamból ki nem hagyható negyedik fél Kína.

A távoli keleti helyzet az egész világot aggasztotta és minden nap háború kitörésétől tartottak. A Szovjet-amerikai non-agresszió szerződés azonban új szituáció elé állította a nagyhatalmakat és a helyzet valamelyest tisztázódott. Ugyanis tisztázódott annyiban, hogy most már biztos volt, hogy a Szovjet nem támadja meg az USA-t és viszont. De azt még mindig senki sem tudta, hogy ki támadja meg Japán a két szerződést kötő állam közül és egy esetleges támadás esetén segít-e egyik a másiknak?

Az erőviszonyok mindenesetre tisztázódtak és a sárga imperium külpolitikai helyzete megingott.

Kína élni akar

Mint már előbb említettük a három nagyhatalom bonyolult helyzetéből Kínától sem szabad megtagadni helyzeti fontosságát. A szerencsétlen háborúktól és elmi katasztrófáktól gyengített és megtizedelt ország katonai szervezetségének inferioritása dacára is számottevő erőt reprezentál hiszen 350 millió emberrel kell számolni.

És nagy kérdés, hogy egy nagyhatalom szervező kezei alatt nem-e válik félreléte hadsereggé a szétdúlt kínai tömeg. Csak be kell szervezni ezt az óriási országot és akkor rövid idő alatt újabb döntő tényező avatkozhat a távoli keleti kérdésekbe.

Vizsgálj az azt is meg kell állapítani, hogy Kínának nem igen van nyére a neki szánt szerep. Kínának elég volt a háborúba és élni szeret, minden harctól távol.

Lehet-e háború az Egyesült Államok és Japán között?

Az utóbbi hónapokban átlag naponta jelentek meg cikkek a világsajtóban egy esetleges orosz-japán, japán-amerikai háborúról. Hogy a döntő jelentőségű megneemtámadási szerződés ezt a háborús idegességet lefékezte, azt mi sem bizonyítja jobban mint az a tény, hogy Araki japán hadügy-

miniszter a háborús párt vezére naponta tesz pacifista nyilatkozatokat.

A japán gőzhenger megrettent egy esetleges amerikai-orosz közös fronttól és hirtelen békülni akart.

Japán belső válság gyöttri, társadalmi ellentétek a végsőkig fokozódtak és a radikális paraszt párt komoly baloldali veszélyt jelent.

De Amerikában sem rózsás a helyzet. Tizenegy millió munkanélküli várja a megváltást Roosevelt terveitől és hallatlan nyomor tizedeli a lakosságot. Mindkét ország súlyos pénzügyi bajokkal küzd és egy háború kolosszális pénzügyi költségeit, ma egyik állam sem tudná elviselni.

Rooseveltnak nem lehet célja háborúba vinni a munkanélküli tömegeket és nagyon nehéz lehet elképzelni háborút a két ország között.

Miért fegyverkezik az USA

Ilyen körülmények között önként adódik a kérdés. Miért fegyverkezik az Egyesült Államok? Támadó szándékkal? Nem arról szó sem lehet. Washington egész egy szerűen fél a japán imperializmus bekövetkező támadásától és érveket tértéve minden eshetőségre készen: fegyverkezik.

Pedig Amerikának tudnia kell azt, hogy a sárga veszedelem, a japán dumping egész Európát felébresztette és ma, még inkább

mint valaha, érzi Európa a készülő nagy keleti támadás eshetőségeit. Egy japán-amerikai háború esetén az angol flotta nem maradhat tétlen és a franciák tengeri erejét is megismerné Japán. Európa felismeri a nagy veszélyt és Japán egyelőre senkit sem támadhat meg. A Szovjet kommunistái csak fehér emberek és a ferde szemű japánok inváziójától még a polgári Európa is jobban fél, mint a vörös veszélytől.

Benes Németország felé közeledik

A cseh külügyminiszter érdekes nyilatkozata
Knickerbocker amerikai újságírónak

Prága, március 3.

Politikai körök értesülése szerint a cseh kormány tájékozódó lépéseket tett abban az irányban Berlinben hogy lehetséges lenne-e egy a német-lengyel szerződéshez hasonló 10 éves megneemtámadási szerződést létesíteni Németország és Csehszlovákia között. Az e tekintetben megnyilvánuló német állás pont még nem ismeretes.

Benes cseh külügyminiszter nyilatkozott Knickerbocker a világhírű amerikai újságíró előtt Csehszlovákia külpolitikáját illetően és ez alkalommal kijelentette, hogy öt év alatt a mai német diktatúra teljesen elvesztheti jelenlegi fenyegető jellegét. Az Anschluss kérdésével illetően Benes kijelentette, hogy Csehszlovákia ebben a tekintetben rábizza a döntést a nagyhatalmakra.

Amikor a borbélyt szereti a város népe

Chisineu, március 2.

Natan Zefet, a város legidősebb borbélymesterét 10.000 lejre büntették iparügyi kihágás miatt. Az öreg ember nem tudta a büntetést megfizetni és az a veszély fenyegette, hogy

öt hónapig elzárják.

Erre a hírre azonban megmozdult a város. Akció indult a büntetés összegének előteremtésére és az öreg borbély tisztelői négy nap alatt kifizették az összeget.

Felmentett az oradeai törvényszék egy sikkasztással vádolt perceptort

Oradea, március 3.

Még 1927-ben indult eljárás Dragatescu Episcopia Bihorului községbeli perceptor ellen, akit azzal vádoltak meg, hogy a körzete alá tartozó Sautan községben 27 ezer lejt sikkasztott. Az oradeai törvényszék csak most hozott ítéletet az ügyben és Teudan ügyvéd védőbeszéde után felmentette Dragaescut. Az ügyész nem felelkezett és az ítélet jogerős.

FILMPALACE

Hétfő

VIII. HENRIK magánélete

Főszerepben: Charles Laughton

— Tömegbetegségek. Rheuma, csúsz és isiasz (ülőidegzsába) a legelterjedtebb betegségek közé tartoznak. A hivatalos statisztikák szerint különösen rheumában szenvednek nagyon sokan. Nevezett betegségek leküzdésénél kitűnően beváltak a Togal-Tab lettek. Több mint 6000 orvos rendkívül elismerően és dicsérően nyilatkozott a Togal hatásáról.

RADIOMŰSOR

HÉTFŐ

Bucuresti. 14.15: Könnyű lemezek 18: Rádió zenekar. 19.15: Niculescu P. népdalokat énekel 19.30: Rádiózenekar 20.20: lemezek. 21: Kamarazene 21.45: Ének 22.15: Negreanu Radu zongorázik.

Budapest. 11: Humoreszkek. (Felolvasás) Közben: gramofon 13.05: Csóka Jancsi és cigányzenekara 16.30: A rádió diák-félórája 17: Asszonyok tanácsadoja 18: Mándits szalonzenekar 19: Német nyelvlecké 19.30: Pusztay Sándor énekel. 20: "A magyar nép bölcsessége" előadás 20.30: Eszt hangverseny 21.50: Huszár Pufy vídám csevegése 22.20: Kelety Lili zongorázik 23.15: Közvetítés a Dénes étteremből Rigó Jancsi és cigányzenekara muzsikál 24 és 30: Heinemann Sándor jazz-zenekara

KEDD

Bucuresti. 14.15: Gramofon 18: Banica Luca zenekar 20.20: Lemezek 21: Chicidea-nu Viorel énekel. 21.20: A rádiózenekar szimfonikus hangversenye.

Budapest. 11: Stein Aurel új útja 2. Perzsa versek (Felolvasás). 13.05: Orosz balalajke. 14.30: A m. kir. 1 honvédgyalog ezred zenekarának hangversenye 17. Előadás. 18: Közvetítés az Ostende kávéházából 18.45: Francia nyelvlecké 19.15: Goroanka zene 19.55: Ormos Gerő elbeszélése 20.30: Az Operaház előadásának ismertetése Az-tan Magyar Imre és cigányzenekara a Hungári étteremből.

Kenyérrel akarja segíteni a kormány az inszegeseket

Bucurestiből jelentik: Tatarescu elnök-lésével tegnap minisztertanácsot tartottak, amelyen főképpen mezőgazdasági kérdésekkel foglalkoztak. A buza és kukorica ellátás feltétlenül központi irányítást kíván és a kormány úgy határozott, hogy újból felállítja a gabona kormánybiztosságot, melynek vezetését Radu Irimie légügyi államtitkár-ra

bízták. A gabona-kormánybiztosság már a jövő héten újból megkezdte működését és most elsősorban a kukorica és buza-ellátásáról fog gondoskodni. Ellenőrizni fogják az árak alakulását és gondoskodik arról, hogy az inséges vidékek lakossága élelemhez jusson. Nem buza, hanem kenyert fognak adni a rászorulóknak.

Munkanélküliek tüntetése Londonban a fellelgyverkezés ellen

London, március 3.

Tegnap este több munkanélküli, akik az éhségfelvonulásban is részt vettek, tüntetni kezdett a londoni utcákon és az Internacionálé éneklése mellett tiltakoztak az ellen, hogy kizárják a parlamentből azokat a csoportokat, amelyek ellik a kormány fellelgyverkezési politikáját. A rendőrség szétszórta a tüntetőket.

Szél és hűség bőrért érdessé teszi.

FLOREAL tubusos krém

használatát három nap alatt bársonys. mává teszi.

Kapható minden jobb szaküzletben, ha nem kapna, írjon

Romániai vezérképviselő: Drogueria „Centrala” Oradea Telefon 6-56.

Borzalmas szerencsétlenség Varsóban

A telrobbant gránát 5 gyermeket darabokra tépett kilenc emeer életveszélyesen megsebesült

Varsó, március 3.

Tegnap délbén Varsó egyik utcáján a hazatérő iskolásgyermekek nagy öröklődéssel egy fiatalember köré gyűltek, aki egy még a világháború idejéből visszamaradt gránátot akart széjjelszedni. A gránát egy szerre csak felrobbant és a széthulló szilánkok

öt gyermeket a szó szoros értelmében darabokra téptek. Másik kilenc személy életveszélyesen meg-

sebesült. Ezek közül is három még kórház-baszállításra közben kiszendvedt. A többi sebesültek akik közül kettő felnőtt, a többiek gyermekek, szintén a halállal vívódnak.

A sebesültek között van az a fiatal ember is, aki a gránátot szét akarta szedni. A fiatalemberről, akinek neve Zamarian, kiderült, hogy hírhedt zsebmetsző, akit a rendőrség már hosszabb ideje hiábavalóan körözött.

Szeretett a halálig

Felakasztotta magát, mert rájöttek, hogy már nős és két élő gyermeke is van

Bucuresti, március 3.

Andrei Constantin, paunestii kereskedő Panciu városban ismeretséget kötött egy fiatal leánnyal. A kereskedő csakhamar szerelemre gyulladt a lány iránt és ennek szüleitől megkérte kezét. A szülők gondolkodási időt kértek és információkat szereztek be Andrei Constantintól. Nem kis meglepetésükre kiderült hogy

a kereskedőnek Paunestiben felesége és két gyermeke van.

Igyt ermésztesen amikor Andrei Constantin ismét megjelent a lány szüleinél, ezek felháborodva utasították ki a házból. A kereskedő erre

halállal fenyegette meg a lány szüleit ha leányukat rem adják hozzá.

A megrémült szülők erre a rendőrségre si-
ettk és feljelentették a kereskedőt. A rend-

őrség Andrei Constantint letartóztatta. Éjszakára bezárták a rendőrségi cellába ahol Andrei Constantin nadrágszíjára felakasztotta magát.

Mire rátaláltak már halott volt.

Kérje mindenütt a

GOLF borotva-pengét!

az acélipar egtökéletesebb alkotása!
és öröme lesz a borotválkozásban.
Vezérképviselő: Friedman Armin, Oradea.
Promenad Eminescu 16.

Köhögést, fulladást és a rekedtséget, megakadályozza a
orok és szájfüreget dezinficiálja és így a ragályos köhögést
megóvja a
tüdővédjegyű

Tüdőfucukorka

Ara 20 Lei. — Kapható a gyógyszerárakban.
Készít Osváth gyógyszerár. Iargu-Mures.

14 japán repülőtest titokzatos halála

Tokio, március 5.

A japán hadügyminisztérium szűkszavú jelentést adott ki melyben röviden közli, hogy 14 repülőtest szerencsétlenség következtében lezuhant és meghalt.

Az ügyben a minisztérium vizsgálóbizottságot delegált s a bizottság már meg is kezdte az ügyben a helyszíni szemlét.

A lapok tartózkodóan írják a rejtélyes szerencsétlenségről de megjegyzik hogy a 14 repülő halála homályos és feltétlenül szigorú vizsgálatra van szükség.

Kutbaugrott egy 60 éves kisasszony mert őt tették felelőssé a szövetke- zet behajthatatlan ültetéséért

Udorneu, márc. 5.

A treiscaunemegeyi Marcusa községben megrendítő körülmények között következett el öngyilkosságot Kocsis Zsuzsika 60 éves kisasszony. A szövetkezet kezelője volt 14 éven keresztül és azt az igazgatóság legjobb meglegedésére vezette egészen a folyó évig amikor mintegy 40 ezer leányi behajthatatlan követelését őt tették felelőssé és az összeg erejéig foglalást eszközöltek ingatlanai ra. Ez annyira elkésztette az idős nőt hogy tegnap reggel beugrott az udvaron levő kutba. Az öngyilkosságot a vele együtt lakó 19 éves rokon leányka vette észre megtalálva gazdájának a nagykendőjét a kut kaváján. A kiszállított bizottság megállapította az öngyilkosságot és megadta az engedélyt a temetésre.

Hathónapra ítélt a tarau-muresi tábla egy lapszerkesztő

Targu-Mures március 5.

Feltűnő ítéletet hozott a targumuresi ítélőtábla egy sajtópörben, megváltoztatva a törvényszék ítéletét. A "Maros" című lap közölte Janovics Jenő dr-nak a magyar színi szövetség budapesti ülésén mondott beszédét. A beszéd leköléséért indítottak eljárást a lap szerkesztője, Sebestyén László ellen s őt vonták felelősségre. A törvényszék kétheti fogházra ítélte. A tábla most az ítéletet hathónapi fogházra emelte fel, az alamtörvény alkalmazásával. A cikkben a beszédnek azt a mondatát inkriminálták amely az erdélyi magyarságnak az anyaföldhöz való ragaszkodásáról szól.

RÁDIÓMŰSOR

KEDD

Bucuresti. 14.15: Gramofon 18: Banica Luca zenekar 20.20: Lemezek 21: Chicideanu Viorel énekel 21.20: A rádiózenekar szimfonikus hangversenye.

Budapest. 11: Stein Aurel új útja 2. Perzsa versek (Felolvasás). 13.05: Orosz balalajke. 14.30: A m. kir. 1 honvédgyalog ezred zenekarának hangversenye 17. Előadás. 18: Közvetítés az Ostende kávéházból 18.45: Francia nyelvlecké 19.15: Guraonka zene 19.55: Ormos Gerő elbeszélése 20.30: Az Operaház előadásának ismertetése Az-tán Magyar Imre és cigányzenekara a Hungári étteremből.

Időjárás

A szél gyengülése, egyes helyeken kisebb esők. A hőmérséklet nem változik lényegesen.

Tizenkét újabb letartóztatás a Stavisky-ügyben,

de még több letartóztatás várható

Páris, március 5.

A párisi törvényszéken elterjedt hírek szerint hétfőn újabb letartóztatások várhatók a Stavisky ügyben. Párisban eddig négy Bayonneban nyolc letartóztatás történt. A letartóztatottak között van két volt rendőr-

tiszt és egy volt minisztériumi osztályfőnök is. Prince bíró meggyilkolása ügyében a díjoni ügyészség eddig 500 névtelen levelet áttanulmányozott de nagyon kevés lível tartalmaz figyelemreméltó adatokat.

Sulyos autóbusz- karambol a fővárosban

Összeütközött két autóbusz, sok sebesült

Bucuresti, március 5.

Könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt tegnap délután a fővárosban a Strada Romanati sarkán. Egy személy szállító autóbusz fordult ki nagy sebességgel a Romanati uton, amikor a Strada Viitorului teljes sebességgel egy 16-os autóbusz közeledett. Az autó sofförje ki akart

térni, de már nem volt ideje és így a két jármű hatalmas erővel egymásnak futott. Az autóbusz összes ablakai betörték és számos utas, köztük a sofför is sulyosan megérült. Azonkívül az autó motorja teljesen használhatatlanná vált. A sebesült utasokat kórházba szállították.

Ismét mozgolódnak a spanyol anarchisták

Madrid, március 5.

Saragossa városában a rendőrség titkos anarchista gyűlést leplezett le. A gyűlésen 200 anarchista vett részt, köztük Spanyolország legveszedelmesebb emberei.

A rendőrség 12 letartóztatást eszközölt. Saragossa lakossága a letartóztatás

hírére izgalomba jött és a rendőrség épülete előtt hatalmas tüntetést rendeztek. A lapok ezzel kapcsolatban megállapították, hogy Észak Spanyolországban ismét zavarossá vált a helyzet és Saragossa az anarchisták főfészke lett.

Vérfürdőt rendezett egy mitrovicai kereskedő

Összeszúrta a vadházastársát, halálosan megsebesítette leányát
majd löbe ölte magát

Belgrádból jelentik: Borzaimas vérfürdőt rendezett Mitrovica községben Spevec Slavko 44 éves baromfikereskedő. Spevec nemrégiben hagyta el feleségét és egy idős, vagyonos özvegyasszonnyal kötött össze akinek 14 éves leánya volt. A kereskedő az új asszonnyal is folyton veszekedett. Tegnap este későn tért haza, amikor az özvegy és leánya már aludtak. Kihent a konyhába és ételt keresett, azonban csupán egy tányér kihűlt babfőzeléket talált. Fiz any-

nyire felbőszítette, hogy kést vett elő és a hálószobába ment, ahol az asszony mellébe dobta a kést. Ezután felvágta hasát, majd többször beléje szurt. Az asszony segélykérő kiáltásaira berohant a szomszéd szobában lévő leánya, aki rávetette magát Spevec-re. A megdühödött baromfikereskedő a leányt is többször megszúrta majd asztala fiókjából revolvert vett elő és kiment a kertbe, ahol főbelőtte magát. Az előhívott mentők Spevecet és az asszonyt holtan találták.

Lefoglalhatja az állam a városok és községek jövedelmeit

Új törvényjavaslat a közigazgatási törvény módosítására

Bucuresti március 5

Voiculescu szenátor tegnap parlamenti iniciatívából törvényjavaslatot terjesztett be a szenátusba, a közigazgatási törvény egyik szakaszának módosítása érdekében.

A javaslat szerint a községeknek s megyéknek szükségük lenne kölcsönökre, hogy azt utépítésekre és beruházásokra fordíthassák. A kölcsön felvétele azonban majdnem a lehetetlenséggel határos, mert a megyék és községek jövedelmeit nem lehet lefoglal-

ni. Eppen ezért, hogy a megyék és községek kölcsönhöz jussanak szükségessé vált a közigazgatási törvény 57-ik paragrafusát olyképen megváltoztatni, hogy az államnak a Postatakarékpénztárnak s a községi és megyei Hitelintézeteknek joga legyen a megye s a község jövedelmeit lefoglalni. Inci-let belügyminiszter a javaslattal kapcsolatban kijelentette hogy a kormány magáéva teszi a javaslatot, mely így elfogadottnak tekinthető.

A vő akarta leülni anyósa helyett a büntetést

Tizenöt napra ítelt a törvényszék egy arpaseli asszonyt, akinek az unokája halálraforrázta magát

Oradea, március 5. Sárközy Sára arpaseli asszony bűnperét tárgyalta tegnap a törvényszék. Az idős asszony ellen gondatlanságból okozott emberölés címén indult eljárás, mert a múlt év nyarán, míg az udvarra ment, addig két éves kis unokáját, akit felügyeletére bízta halálra forrázta magát.

Az elnök kérdésére az idős asszony elmondja, hogy alig pár pillanatra ment ki és nem is gondolt arra hogy ez alatt az idő alatt ilyen szerencsétlenség történik.

Kihallgatták a szerencsétlenül járt kisgyermek szüleit is, akik hasonló értelemben vallottak.

A bíróság ezután visszavonul, majd kihirdetik az ítéletet, melynek értelmében

15 napi fogházra ítélték Sárközy Sárát. Az elítélt megnyugodott az ítéletben és

az elnök már elővette a következő ügy dossziáját amikor az elítélt veje a bíróság elé állt.

— Egy kéresem lenne tekintetes bíróság — mondja illedelmesen.

— Micsoda kérem — kérdi a bíró.

— Tessék nekem megengedni — hangzik a fűrészes kérdés — hogy az anyósom helyett én üljem le a büntetést.

— Micsoda — csodálkozik az elnök — hogy maga ülje le. Nem lehet ilyet csinálni. Hogy gondolja ezt?

— De kérem nagyon öreg már — mondja a vő akinek gyermekét forrázta halálra az anyós.

— Akkor sem — ez lenetetlen — mondja megfélebbre hozható elnök.

— Kár — mondja szomorúan a vő és azzal megy.

Az osztrák náciák már megint kezdik

Horogkereszties zászlókat bontottak ki Dollfuss beszéde közben

Garbai Sándornak Csehszlovákia menedékjoga adott

Bécs, március 5. Dollfuss kancellár vasárnapi beszédét a nemzeti szocialisták meg akarták zavarni. Mintegy 35 nemzeti szocialista férközött a hallgatóság soraiba és közbeszólásokkal zavarták Dollfuss beszédét, majd három nagy horogkereszties zászlót bontottak ki. A rendőrség idejekorán közbelépett és elnémították a zavargókat. A rendőrség 25 letartóztatta

last eszközölt.

Bécs, március 5. Jelentettük már, hogy a bécsi rendőrség szabadlábba helyezte Garbay Sándort, volt magyarországi népbiztost, de kitiltották Ausztria területéről. Garbai Sándor vasárnap el is utazott Bécsből. Csehszlovákiába ment, amely egyelőre 30 napos menedékjogot adott Garbaynak.

Miért lett öngyilkos a cluji diák?

Kommunista szervezkedést leplezték le a iasi-i diákok otthonban

Harminchat embert letartóztattak

Cluj március 5. Megirtuk néhány nappal ezelőtt hogy a cluji gazdasági akadémia Cristoreanu nevű hallgatója az akadémia épületének tetejéről levetette magát és szörnyet halt. A kitűnő modoru jó tanuló fiatalember öngyilkossága mélyen megdöbbentette tanárait és tanuló társait akik el sem tudták képzelni, mi vihette Cristoreanut végzetes tetteire. Az volt a feltevés hogy a diák súlyos ideg baja miatt pillanatnyi elmezavarásban követte el az öngyilkosságot.

A rendőrség a rejtélyesnek látszó ügyben nyomozást indított amely rendkívül érdekes fordulatot hozott. A vizsgálat megállapítása szerint ugyanis

Cristoreanu egy titkos szervezet bizonyos feladat elvégzésével bízta meg. A diák a súlyos parancsra nem akart eleget tenni és a szervezet bosszújától való félelmében ölte meg magát.

A vizsgálat további folyamán olyan bizonyítékokat találtak amelyek szükségessé tették, hogy a iasi egyetem diákok otthonában is házkutatást tartssanak, ahol nagymennyiségű kommunista röpiratokat találtak. Az itt lefoglalt bizonyítékok arra engednek

következtetni, hogy a mozgalomnak a városban is számos hive volt. Eddig 36 letartóztatást eszközöltek.

Amerikában hirtelen nyáriásra fordult az időjárás

Newyork, márc. 5.

A newyorki hóviharakat hirtelen meleg váltotta fel. Newyorkban a hőmérő 15 fokra emelkedett. A hirtelen olvadás következtében a pincék viz alá kerültek és a forgalom több helyen megakadt.

Termény és állatárak Oradeán

Buza 350—360 Rozs 230—240 Arpa 200—210 Zab 210—220 Kukorica 90—100 Széna 150—160 Lóhere 30—40 Lucerna 40—50 Tökmag 650—700 Napraforgó 320—330 Lucerna 80—100 Szalma 30—35 Sertés 19—21.

KI A GYILKOS?

Detektív-regény

56

Már éppen le akart mászni a falról, amikor hirtelen kialudt a világosság a kastély legfelső emeletének egyik ablakában. — de mindjárt aztán újra kigyulladt — és néhány másodperc múlva megint kialudt. Mintha valaki azzal mulatna, hogy hol kattantja, hol lecsavarja a villanyt — tűnődött magában Andy. És a játék tovább tartott: sötét, világos — sötét, világos és volt a különös, hogy a fény néha csak éppen föl villant és rögtön kialudt, máskor pedig néhány percig is tartott a fény.

— Uristen! — suttogta szívdobogva — ezek Morse jelek!

Pont — vonás — pont, nem! ez vonás volt és megint: pont, pont, vonás

Ugy látszik, nem nagyon gyakorolt még csavargatja a villanyt és az elektromos áram nem is igen alkalmas a Morse jelek adására. De mégis nyilvánvaló, hogy valaki odafönt, a tornyszobában érintkezést keres a nyilvánossággal. Ámbar nem sok siker várhat a próbálkozásától, mert a kastélynak ez a hátsó része sik mezősegre néz és ameddig szem ellát, sehol sincsenek házak.

Pont, vonás — pont — pont vonás — pont — vonás — vonás

A jelek most lassan, de szabályos időközben jöttek. Andy lázasan vette ki zsebéből a jegyzőkönyvet, meg a ceruzát és ahogy lehetett a sötétben kezdte jegyezni a jeleket. Ami nem volt könnyű, már csak azért sem, mert nem ismerte a Morse jeleket — nem tudta, hogy hány pont és vonás és milyen sorrendben melyik jellenek felel meg — aztán meg azt se bírta pontosan megkülönböztetni, hogy mely villanás akart pont és melyik vonás lenni?

Mégis tőle jegyzett négy egész oldalt — ersze jó részt csak találmokra, mert állította a papírost is — és ekkor hirtelen meztakadt a jeladás. A villany végérvényesen kialudt, mintha a gyermek megint a volna játékokat.

De gyermek volt-e valóban aki jeleket adott le abból a rejtélyes kastélyból? És ha nem: Kinek az ujjai forgatták az elektromos lámpa csapját? És mi céljuk lehetett ezeknek a fényjeleknek — ha csakugyan azok voltak — mikor messze vidéken csak fák, bokrok és szántóföldek voltak? Hiszen a leadó nem remélhette hogy emberi szem meglátja és lejegyzí a titokzatos jeleket!

Mégis mindenesetre nagyon fontos volt kihámozni hogy valóban Morse távirat volt ez a sok fényjel: és ha igen — mit akart üzeni a világnak a rejtélyes kastélynak titokzatos fényleadója?

Jó félóránig ott maradt még Andy a kőalapon, lesve, hogy nem ismétlődnek-e még a fényjelek, de semmi sem történt. Övében lelépve tehát és átvágva a sűrű bokrokon, megtépett ruhában, fáradtan ért ki az országra. Ebben a pillanatban remes bagolyhugós hallatszott a Green Park Manor faóriásainak sötét háttéréből — olyan kúvikós, melyhez fogható Andy sohase hallott. De talán senki más se hallott még Angliában: és ez a remes hang szorongó félelemmel dobogtatta meg a riporter szívét.

Most már futva igyekezett a "Hét Hang" felé és közben lihegve, zihálva tűnődött azon, hogy miképen fejthetné meg a jegyzőkönyvébe írt jeleket! Egészen bizonyos, hogy egész Carburyban nem akad ember, aki ismerné a Morse féle abc-t, de ahogyan igen: észébe jutott, hogy a "Daily Budget" szerkesztőségében minden éjszaka ott van Miss Spencer, aki nagyszerűen érti a Morse jeleket, mert a lapnak külön vonalán minden éjjel hosszú távratokat, cikkeket és utasításokat küld Manchesterbe a "Daily Budgetnek" manchesteri kiadása számára.

(Folyt. köv.)

KI A GYILKOS?

Detektiv-regény

55

— Értem — bölintott Dick nyugodtan de ez a nyugalom vasakaratót és elszántságot takart. És hol van ez a hely!

— Csak akkor fogják megtudni — felelte ünnepélyesen Andy — amikor szóltani fogom őket.

— Van még más, amit kösölni óhajtsz? — kérdezte Dick.

— Egyelőre nincs — felelte Andy — Csak még az — fordult Van Doornhoz — hogy ha véletlenül meggyilkolnának, minden attól függ, hogy mily gyorsan tudja a levelemet a Scotland Yardhoz kézbesíteni.

XVII. FEJEZET

Fenyegető viharfelhők hömpölyögtek az égen és takarták el az ujhód sarlóját azon az estén, amikor Andy Collinson 10 óra tájban kisurrant a "Hét harang" korcsma ajtaján. Kedvezőbb időt nem is választott volna arra a fölfedező kémszeméremelyt a fejében forgatott.

Az öreg templomig egyetlen tereztet lélekkel sem találkozott, de vállalkozásának kockázata voltaképpen csak itt kezdődött. Nyitott szemmel és minden neszre ügyelve lapult meg a Green Park Manor kertése mentén, mert jól tudta, hogy irgalmatlanul végeznek vele, ha fölfedezik. És másnap, talán százmérföldnyire innen, találják volna meg a holttestét, valahol a Romney moesarak között, megfosztva még a ruháitól is, hogy senki föl ne ismerhesse.

De egyelőre minden körülmény a kezére játszott. Az éjszaka elég sötét volt, úgy hogy bujkáló alakját nem igen lehetett észrevenni, a lombos fák és a falkerítés árnyékában, a szél és a fák zugása pedig elnyelte lépéseinek zaját. Minden baj nélkül jutott el tehát a kerítés mentén egészen a kastély hátsó feléhez, amelynek sötét körvonalait élesen láthatta, mikor a hold kibukkant egy egy pillanatra a felhők mögül.

A falkerítés magánem két ól magas volt de ahol összetorkollott, deszkakerítés húzódtott tőle válmagasságban az erdős rész felé. Valószínűleg valami magántulajdon kerítése volt és Andy erre kapaszkodva, elérte a kőkerítés peremét, amelyre aztán fölkapaszkodott.

Ott lovagolt tehát a kőfalon és vágó szemekkel fürkészte a komor kastélyt, mely alig volt tőle két-háromszáz lépésnyire. Könnyű lett volna leugrani a parkba, de mégse merte megkockáztatni, mert a parkból sehogyse birt volna ismét fölmászni a kőfalra.

Benn a parkban nem volt semmi élet — csak a lombok susogtak-zizegtek a megismétlődő szélrohamokban s ez a kísérteties muzsika nem nagyon buzdította Andyt az előretörésre. Néma és kihalt volt maga a kastély is — csak egyetlen egy ablakban látszott világosság, a legfelső emeleten — Bizonyára valakinek a hálószobája lesz — vélte Andy.

A riporter, ahogy megállapulta lenkelődött a kőfalról a kastély felé, megborzongva gondolt arra, hogy a gyilkos maláj, aki egyszer már orozva tört az életére, talán most is itt lappang valahol a sűrű bokrok közt, melyek a kastélyt környezik. Ő pedig főtt a kőfalon, akárhogy ószekuporodik is, mégis csak jó célpont annak a gyorskezü késdobálónak. És mivel a parkba ugyse ugorhatik be — voltaképpen semmi gyakorlati haszna nincs, ha itten vesztegel és megvárja, míg nyakába szakad a zivatar.

(Folyt. köv.)

Megszökött Cluiról egy öt- evre elítelt fegyenc

Cluj, március 3.

A cluji fegyház rabjai naponként rendszeres munkát végeznek vagy benn a fegyház területén, vagy pedig a városban. Pénteken reggel is egy ilyen fegyencsapat indult ki a városba munkára, két fegyveres

őr felügyelete alatt. Egy őrizetlen pillanatban Ciobanu Florea betörés miatt öt évre elítelt fegyenc futásnak eredt és mielőtt az őrök magukhoz térhetek volna, eltűnt. A rendőrség széleskörű nyomozást indított a megszökött fegyenc kézrekerítésére.

Csendélet Ploesti mellett

Agyonverték haragosukat aztán rágyújtották a gaonarakat

Ploesti, március 3.

Gheorghe D. Cristea és Petre Badiceanu Buzenari községbeli gazdalkodók évek óta ellenséges viszonyban éltek Alexandru Ianca nevű szomszédakkal. Ianca két ellenfele a múlt napokban elhatározta, hogy végeznek ellenfelükkel. A tegnap este furkós botokkal felszerelve lesben álltak Ianca házának kapujában és mikor ez kilepett a kapun, olyan súlyosan összeverték, hogy Ianca a kapott sérülések követ-

kezében még a helyszínen kiszenvedett. A minden emberi érzésükből kivetkőzőti gyilkosok azonban még ezzel sem elégedtek meg. Behatoltak áldozatuk házának udvarába és

felgyújtották a gaonarakat amely teljesen leégett.

A kár igen nagy. A két gyilkos elmenekült. A csendőrség lázasan nyomoz és valószínű, hogy a mai nap folyamán sikerül is elfogni az elvetemült két gazdalkodót.

Jobbra tolódik az új spanyol kormány

Madrid, március 3.

Az új spanyol kormány Lerroux elnökelete alatt szombaton megalakult. A kormány tagjai a régié maradtak, csupán a radikálispart balszárnyának három tagját hagyták ki az új kabinetből. A kormány a szervezésére bizonyos foku eltolódást jelent a jobboldal felé, de ennek dacára is, ennek

a kormánynak ugyanazokkal a nehézségekkel kell megküzdnie, amelyek az előbbi Lerroux kormány bukását idézték elő. A kormányban új nevekként szerepelnek Fita Romero külügyminiszter és De Mallerada közoktatásiügyi miniszter, volt parisi spanyol követ.

Ez volt a köszönet

Baltavai verte főbe sógorát, amiert nem adott bort

Constanța, március 3.

Véres verekedés játszódott le tegnap este Constanțăba. Petrovici Joan napközben tegnap estefelé láthatóan ittas állapotban beállított nővére lakására és bort kért. Az asszony kiszolgálta fivérét, aki mind ittasabb lett. Miután néhány liter bort megivott, újból italt követelt, amit azonban az időközben hazatért Socarici nevű sógora megtagadott. Petrovici a visszautasítás miatt annyira felindult, hogy

felkapta a szoba sarkában levő baltát és azzal jönni, zuzni kezdett. Amikor már a lakás teljes berendezését tönkretette, sógorának rontott és a baltával fejbe vágta.

Socarici eszméletlenül terült el a földön. Petrovici erre magához tért és megrémülve tette következményétől, elmenekült. Később azonban önként jelentkezett a rendőrségen ahol letartóztaták, de életbenmaradásához kevés a remény.

Háromezer könyv szakadt rá egy angol tudósra, aki szörnyethalt

London, március 3.

Tragikus szerencsétlenség történt Dun-dee skót kikötővárosban. A városnak kétszáz éves hatalmas könyvtára van és a dun-deei antik könyvtár egész Angliában híres. Körülbelül huszezer kötet könyvet őriznek a díszes könyvtárban és öt jónévi tudós látja el a könyvtári tisztséget. A főteremben kilenc méter magasságu polcokon vannak a könyvek és az igazgatóságot már régóta figyelmeztették arra, hogy a polcok nagyon rozoga állapotban vannak.

Hallishame hírneves tanár tegnap a késő esti órákban a főteremben dolgozott.

A legmagasabb polcra egy foliánsot akart kiemelni, amikor egy fülsiketítő dörögéssel az óriás polc leszakadt és a szerencsétlen tanár zuhantak a könyvek. Háromezer könyv temetett el a professzort, aki, mint azt utólag megállapították, nem hallt meg azonban, hanem csak elájult.

A könyvtárban azonban nem tartózkodott senki és így mivel a szerencsétlenséget csak reggel fedezték fel, Hallishame professzor súlyos sebeihe elvérzett.

A tragikus szerencsétlenség órási ártá-vétet keltett egész Angliában.

Harmínszázalékos bérleszállítást, a taxák mérséklését követelték vasárnapi nagygyűlésükön az oradeai lakásbérlők

Oradea március 4.

A bérlők vasárnap délelőttre összehívott nagygyűlésén a bérlőközönség nem jelent meg olyan nagy számban mint azt várni lehetett volna. A gyűlésen dr. Zoltán Károly elnökölt. Üdvözölte a megjelenteket és a Háztulajdonosok Szövetségének megjelent delegátusát dr. Váradi Ödönt. Felolvasta a Kereskedelmi Csarnok és az Ipartestület részéről beérkezett átiratokat amelyekben a gazdasági testületek bejelentik csatlakozásukat a Bérlők Szövetsége által a taxák leszállítása érdekében megindított akcióhoz.

A kávé és vendéglős szindikátus nevében Wégnér Mór elnök is csatlakozását jelentette be.

Ezután dr. Zoltán Károly kifejtte, hogy május elsejére országos akciót kell kezdeni a bérek leszállítására, a lakásbéreket összhangba kell hozni a gazdasági viszonyokkal. Reméli hogy a házigazdák lesznek az első, kik belátják, hogy a mai bérek tovább fenn nem tarthatók és revízió alá veszik a lakbérket, legalább 30 százalékos redukción van szükség.

Javasolja, hogy a Lakásbérlők Szövetsége intézzon memorandumot a miniszterelnökhöz és a parlament mindkét házához a lakbér leszállítása érdekében egyben pedig keressék meg az összes társaságokat, hogy országos akciót lehessen indítani.

Ezután a városi taxák elviselhetetlen terheinek könnyítésére irányuló akciót ismerteti majd átadja a szót Boldizsár Imrénnek aki alapos beszédben mutat rá, hogy milyen magas taxák nyomorítják a polgárokat.

Budapesti eredmények

Ferencváros—Budai 4:0.
Hungária—Nemzeti 6:1.
Szeged—Attila 1:0.
Bocskai—Kispest 3:1.
Phoebe—Somogy 0:0.
Újpest—III. ker. 4:1.

Crisana—Kinizsi 4:0

Oradea, március 4.

A Crisana és a Kinizsi vasárnap délelőtti tréningjellegű mérkőzése a Crisana 4:0 arányú győzelmével végződött.
Kolping—Makabea 1:1.

Elmaradt az Amte—Venus

Bucuresti, március 4.

A vasárnapra kitűzött első nemzeti bajnoki mérkőzés, a Venus—Amte az erősen felázott pálya miatt elmaradt.

APROHIRET ESEK

Megbízható ügyes lapárst keres az Erdélyi Magyarság Gheorgheni-be. Jelentkezni Kemenes Tamás megbízottjánál, Gheorgheni, Str. Vasut.

NAPSZAMOS KÖNYVEK 1 hetes, 2 hetes beosztással készültek és kaphatók Pásztor Ede papíráruházában Oradea.

Krepppapir kissé selejtes többféle színben 4 lejért kapható míg a készlet tart. Pásztor Ede papíráruházában Piata Mihai Viteazul 4.

PASZTOR-NYOMDA, ORADEA

ságot. Indítványozza, hogy keressék meg az üzemek igazgatóságait és kérjék fel hogy az igazgatóságok mellé a Bérlők Szövetségének egy-egy delegátusát osszák be. Majd a városi kölcsön felhasználására tér át és kijelenti, hogy

bűnvádi feljelentést kellene tenni a volt városi tanács ellen, mert a 20 millió kölcsönt másra fordították, mint amire felvették.

A költségvetésbe felvettek 500 ezer lej utjavításokra, de az utak most is olyan

gödörök és sikosak mint azelőtt voltak.

Egy hang: Bizony, az anyósom s naajd kitörte a lábát. (Derűtlenség).

Dr. Váradi Ödön a Háztulajdonosok Szövetségének képviselőjében bejelentette hogy a háztulajdonosok szívesen támogatják a Lakásbérlők Szövetségét a taxák leszállítására vonatkozó akcióban és a következő vasárnapra kitűzött gyűlésükön szívesen látják a Lakásbérlők szónokát.

Dr. Lascu Octavian ügyvéd arról beszél hogy a liberális kormány viszályt hozta a politikai tisztesség fogalmát és most már a város vezetőségébe is becsületes emberek kerülnek.

Dr. Zoltán Károly elnök reflektál dr. Lascu felszólalására. Ez a város mindig a politikai pártok torzalkodásának esett áldozatul most már elég volt a politikából a város vezetésében politikamentes becsületes közéleti gazdálkodást akarunk.

A gyűlés ezután rendben szétoszlott.

Törekvés-Ptt. 5:0 (3:0)

Oradea, március 4.

A koramárcius első vasárnap délutánján szépszámu közönség volt kíváncsi az első bajnoki mérkőzésre. A Törekvés a Ptt csapatával mérte össze erejét és a mérkőzés — megállapíthatólag — igen biztató előjeleket mutat a Törekvés idej formáját illetőleg. Sok ambícióval, szívvel-lélekkel feküdtek bele a piros-feketé a küzdelembe és az 5:0-as eredmény annál jelentékenyebb, hogyha meggondoljuk, hogy a Ptt is igen jó helyezette a bajnokságnak.

A mérkőzést csak nagy késéssel kezd-

ték meg, mert a kidelegált Mosuleț bíró nem jelent meg a pályán és csak háromnegyedórás késéssel nyitotta meg a mérkőzést a szükségbíróként beállított Rosenberg bíró sipja.

A Törekvés hamarosan frontba jön és már az első félidőben három góllal terheli a Ptt hálóját, a második félidőben pedig még két góllal 5:0-ra állítja be a végeredményt. A gólok közül Szabó nyitott, Major 2-öt, Klein Judi pedig egyet lőtt.

Rosenberg szükségbíró jól bíraskodott

Ma kezdődik az új tombola

Mai számunkkal kezdődik az új márciusi tombolaakciónk, amelynek főnyereménye, mint már közöltük egy vég vászon és ezenkívül még 100 nyeremény osztunk ki.

Kérjük olvasóinkat, gondosan gyűjtsék a lapfejeket 1—20 sorszámgig. A lejárt tombola lapfejeit keddtől kezdve veszi át kiadó nívatalunk.

Küszöbön áll a városi tanács feloszlata

Bancila prelektus Bucurestibe utazott az interimárbizottságok névsorára. Feloszlatták az üzemek igazgatóságait

Oradea március 4.

Amint jelentettük, Mosoiu Tiberiu polgármester szombat délnél hazaérkezett, a városházán azonban még nem járt fenn. Szombat délután Mosoiu polgármester hozzászasan tárgyalta lakásán dr. Bancilla prefekttal, aki tegnap Bucurestibe utazott. Hír szerint

a prefektus már magával vitte a kinevezendő interimárbizottság névsorát is jóváhagyás végett.

Az interimárbizottság elnöke Negulescu tábornok lesz. Mosoiu Tiberiuval ugyanis akit a parlamentben remek szónoki készsége miatt is az ifjú liberálisok erdélyi vezérének számítanak, a párt vezetőség közölte, hogy parlamenti tevékenységétől nem tekinhetnek el.

Az alpolgármesterek kinevezése körül személyi harcok vannak. Jonescu ny. államfőnök kinevezése biztosítottnak látszik a másik alpolgármesteri állásra azonban Lu pancea bankigazgató és dr. Sangeorgeanu ügyvéd egyformán pályáznak valószínűleg ez utóbbi lesz kinevezve, hogy a város vezetésében is helyet biztosítsanak a fiataloknak, de komoly esélyei vannak dr. Turia Miklós ügyvédnek is. Az interimárbizottság tagjai lesznek még: Boca esperes, Dancea

Jakab nagyiparos, dr. Lascu Octavian ügyvéd és valószínűleg Fändrich Zoltán is. A kisebbségek számára fentartott helyekről még nincs döntés.

A tanács feloszlata már csak napok kérdése és valószínűleg az állandó választmány már csak ezen a héten tart üléseket. Minthogy ezen a héten Mosoiu polgármester idehaza marad, a két alpolgármester hatásköri vitája is illuzórássá vált.

Az interimárbizottság kinevezése után azonnal fel fogják oszlalni, úgy a víz-mű, mint a köztisztasági üzem igazgatóságait.

a kommercializálási rendszert megszüntetik és a két üzem ismét a városi közigazgatásba olvasztják be.

Verekedés Petrosaniban

Tegnap este egy munkáscsoport várokozott Petrosani állomáson. Miután a vonat később, a munkások egy közeli kocsmába mentek, ahol inni kezdtek. Többen alaposan felöntöttek a garatra és csaknamar összezördültek. A veszekedés verekedéssé fajult, melynek során a kocsmába összes ablakait betörték. Több munkás megsebesült. Kilenc embert letartóztattak.